

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

שיחות מוסר והדרכה בפרשת השבוע
מיוסדות על שיעוריו, ספריו, וכתבי תלמידיו

פרשת תרומה

מהדורת דרך החיים
לזכות

מרדכי וטובה ארמן

ולזכות רפואת ברכה שמחה בת טובה

פרנס השבוע

אנו זקוקים לתרומות כדי לעמוד בביקוש הרב

ניתן להוסיף חוברות באזורכם
נא לציין בפירוש הבקשה עם התרומה

להנצחות: 072-222-3383

מהדורת דרך החיים

לזכות מרדכי וטובה ארמן

ולעילוי נשמת

אליעזר מנחם בן אברהם שמואל
אלטע דבורה בת אשר

חיים שלמה בן דוב בער
גיטל בת מנחם מנדל

ניתן להשיג את החוברת בחינם:

	ירושלים
052-764-3488 רחביה	ארזי הבריה 058-570-7758
02-586-0088 רמות	ביהכ"נ הר צבי 052-763-2150
058-718-5065 רמת אשכול	בית וגן 054-841-9231
050-412-7721 רמת שלמה	גאולה-זכרון משה 054-841-7272
054-840-2444 אלעד	גבעת שאול 058-324-8175
058-324-5544 ביתר-A	גני גאולה 058-321-9933
052-760-2289 ביתר-B	הר נוף 058-444-2329
055-678-6824 בני ברק	ישיבת מיר 054-851-9014
054-851-9014 ברנפליד	נוה יעקב 052-766-5331
054-853-0541 גבעת זאב	סורוצקין 052-718-4566
02-534-2467 טלזסטון	סנהדריה 072-222-3383
052-447-4126 מודיעין	סנהדריה המורחבת 054-859-3064
08-974-3086 קרית ספר	עזרת תורה 058-328-5464
02-995-1203 הקריה	עזרת תורה ספרים ווינקעל
058-324-0374 רמב"ש א'	עלי הכהן 15
058-323-0058 רמב"ש ב'	עיר העתיקה 054-854-0851
052-767-4151 רמב"ש ג'1	צומת בר אילן ספרי אור החיים
054-842-7664 רמב"ש ג'2	בר אילן 4
	קרית משה 052-266-9937
	רוממה-המ"ג 058-324-4112

לברורים והנצחות : 072-222-3383

או לקבלת החוברת במייל: ey@torasavigdor.org

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס
או בנדרים פון: 03-763-0585
קרן מס' 2985

OR AT TORASAVIGDOR.ORG/DONATE (SPECIFY "TOWARDS HEBREW EDITION")

חוברת מס' 32

הדפסה - "בית הדפוס" 077-210-1155

תורת אביגדור

פרשת תרומה

בבית משכן אבנה

הבריאה - והמשכן

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה". כאן מתחיל נושא שתופס יותר מקום בתורה מכל נושא אחר - בניין המשכן. הדבר מדהים אותנו בכל שנה מחדש: בריאת השמים והארץ תופסת לא יותר מאשר שלושים ואחד פסוקים בתורה. היקום הענק שנראה אינסופי, שבו טריליוני כוכבים ועולמות, עד שהשכל לא יכול אפילו להכיל את מספרם; ואפילו כדור הארץ הקטנטן שלנו מלא עד להתפקע בתופעות פלאיות ומורכבות, וחכמה ללא גבול שעליהן מבוססות כל צורות החיים, ונראה לנו שהם חשובים עד מאד - ובכל זאת התורה מקדישה שלושים ואחד פסוקים בלבד כדי לתאר את בריאתם. זה הכל! אבל המשכן, שבו בא ה' לשכון בתוך בני ישראל - פרשה שלמה, ועוד אחת, ועוד אחת, ועוד אחת! תרומה, תצוה, חלק מ'כי תשא', ויקהל ופקודי. וכל זה בשביל בניין ארעי, שהיה בשימוש במשך פחות מארבעים שנה!

חובה עלינו להבין מה הטעם שדבר זמני מקבל כ"כ הרבה "תשומת לב" בתורה. צריך להתפעם ולהתפלא על כך מאד! מילא הלכות ומצוות שיקוימו לנצח, או סיפורים על אבותינו הקדושים שכ"כ מלאים בלימודים ובהוראות. אבל המשכן?! המקום הזמני שלא נועד לזמן רב כלל וכלל? לזה צריך להקדיש מקום כ"כ גדול בתורתנו הנצחית, ובכל דור ודור יעסקו בפרטי הפרטים של הציווי, ואח"כ הביצוע, ואח"כ חנוכת המשכן וכו' וכו'? הדבר זועק דרשני!

עיקר הבריאה 'ושכנתי בתוכם'

מה אפשר ללמוד מאי-השוויון הזה? דבר מדהים ללא ספק: שכל הבריאה כולה על כל גדלותה ונוראותה, פחותה בחשיבותה מהבניין הקטן של המשכן. זו ראייה לשיעור קומתו העצום של עם ישראל, אנו הדבר החשוב ביותר בעיני ה', רק עלינו הוא חושב, ורק מאיתנו אכפת לו.

"וַיִּשְׁכְּנֵתִי בְּתוֹכְכֶם" (שמות כה ח). אנחנו בונים לו בית, והוא בא לדור בינינו! לכאורה אין בזה כל היגיון: ה' "דר" בבית?! הרי הוא אינסופי, אין לו גבול והוא לא גשמי. גבולות הזמן והמקום אינם קיימים לגביו, ואפילו ארמונות הפאר הגדולים בעולם אינן כלום לו. לכן חייבים להבין ש"וַיִּשְׁכְּנֵתִי בְּתוֹכְכֶם" הכוונה שעם ישראל הוא תכלית כל הבריאה, והבורא משגיח ו"מתרכז" בו כביכול, והשראת השכינה במשכן היא הכרזה מאת בורא כל העולמות שכאן מונחות מחשבותיו והשגחתו. מטרת השראת השכינה בתוכנו היא להזכיר לנו שה' בחר בנו, ותשומת ליבו מופנית אלינו בכל עת. "וְעִשְׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ וַיִּשְׁכְּנֵתִי בְּתוֹכְכֶם".

ה'בחר בנו' ו'הנתן לנו'

אין דבר יותר פלאי מאשר המחשבה שבורא כל העולמות, שכבודו ממלא את כל היקום עד לפינותי הנידחות ביותר, והארמונות המפוארים ביותר אינם כלום בשבילו - יבחר לדור במשכן. אפשר רק לדמיין את התרוממות הרוח והדבקות העליונה שמילאה את משה רבינו וכל עם ישראל כשה' הכריז "וְעַשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשֹׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם". הידיעה, ויותר מכך - הראייה, שה' שוכן בתוך מחנה ישראל, היוותה תזכורת מוחשית שהם עומדים במחיצתו של הקב"ה. תארו לכם... אפשר היה להצביע על מקום אוהלם של שבעים הזקנים, ועל אוהלו של משה ושל אהרן, ובאותה מידה להצביע על המשכן ולומר: כביכול "הנה, שם דר ה'!"

אי אפשר להתעלם מההשפעה שהייתה למשכן על האוהלים-הבתים של בני ישראל. אמנם המשכן היה גדול וגבוה יותר משאר האוהלים, אבל הוא היה אוהל בתוך כל מחנה האוהלים וחלק מהם, המצאות המשכן במרכז של כל מחנות "ב השבטים, הבליטה את העניין שה' בחר בישראל מכל האומות; הם מרכז התעניינותו ובתוכם הוא נמצא.

אבל יותר משהזכיר להם המשכן את נבחרותם ע"ה, את ה"אשר בחר בנו", המשכן הזכיר להם כל הזמן את חיוביהם לה' את ה"ונתן לנו את תורתו". כי החיים בצל שכנינו ית' והזיכרון שאפילו אני היחיד נמצא במחשבתו של הבורא בכל עת, מביאים את האדם לזכור את חיוביו הבלתי פוסקים שהקב"ה מצפה ממנו לקיים. הגויים ודתות השקר שלהם לא מעניינים אותו ית', ואין לו שום עניין בהכרזותיהם הריקות מכל תוכן אמיתי על "מוסר" ו"אתיקה"; כמו שנאמר בפסוק "וְחֻסְדֵּי לְאֲמִים חֲטָאת" (משלי יד לד) ופירש"י "נוטלים מזה ונותנים לזה". לכן הוא בחר לשכון בתוכנו, ורק בתוכנו; כי רק מהעבודה שלנו אכפת לו. הוא משגיח על כל יהודי בודד באשר הוא, כי העבודה שלו חשובה בעיניו, יותר מכל דבר אחר בעולם.

עבודת ה' תכלית הכל

לפי זה נבין מה שכתוב בגמ' (כתובות ה): "גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ", ומביאה הגמ' ראייה לזה מפסוקים: במעשה בראשית כתוב בפסוק בישעיה "אף יְדִי יִסְדֶּה אֶרֶץ", בריאת העולם נעשתה ביד אחת של הקב"ה, כביכול, ואילו בבניין המשכן אומר הפסוק "מִקְדָּשׁ ה' כִּנְוָנוּ יִדְרֶךְ", שתי ידיים. מי היו שתי הידיים? מי עשה את המשכן? הצדיקים של דור המדבר, בציוויו של ה'. רואים שבניין המשכן היה דבר גדול יותר מבריאת העולם.

לא צריך להיות בקי בסתרי התורה כדי להבין את זה. בכל האריכות והרחבת הדברים המופלאה הזאת, התורה מלמדת אותנו שנדע בבירור וללא כל ספק: התכלית היחידה של בריאת העולם היא עבודת ה', וכל הבריאה העצומה על כל מליוני פרטיה אינה אלא רקע ותפאורה למעשיהם של עובדי ה'. "עֲיִנֵי ה' אֶל צְדִיקִים" (תהלים לד טז), להם עיני ה' מצפות, כביכול.

בלתי לה' לבדו

ולכן בניין המשכן הוא הישג גדול יותר מהבריאה כולה, כי אין לבריאה כל תכלית בפני עצמה. הגלקסיות והאוקיינוסים, היבשות ובעלי החיים כולם, הם וכל רבבות פעולותיהם הגדולות, אינם אלא תפאורה וכלים לעבודת ה'. המשכן, שכל כולו אינו מיועד אלא לעבודת ה', באופן הנעלה ביותר שלה, חשוב יותר ממיליארדי כוכבים, משמעותי יותר מגורדי השחקים הגבוהים ביותר, ובעל ערך רב יותר מארמונות הפאר המפוארים ביותר; כי כל מי שנכנס לשם הרגיש את העובדה שנוכחותו של ה' בין בני ישראל עומדת מעל ומעבר לכל דבר אחר.

בריאת העולם קדמה לבניין המשכן לא מפני חשיבותה, אלא מפני שהייתה צריכה לשמש כרקע להיווצרותו של עם ישראל. ויצירת עם ישראל לא היתה אלא למען אלה שיעסקו בעבודת ה', ולכן הגמ' מדגישה "גדולים מעשה צדיקים יותר ממעשה בראשית". אין שום אפשרות להבין את ספר ויקרא מבלי להפנים שהמשכן היה המקום החשוב ביותר בתבל. וזאת מפני שכל מעשה וכל תנועה שנעשו שם היו מיוחדים לה', כל המעשים שנעשו שם נעשו בכוונה לתת נחת רוח לה'. חשיבותה של המשכן לא הסתכמה בכך שהיו מקריבים שם קרבנות, אלא שכל פרט ופרט ממה שנעשה שם - הקרבנות, לחם הפנים, עבודת הכהן הגדול - לא רק שהיה להם מצד עצמם ערך עצום - אלא שערכם עוד עלה מעל לערך היקום כולו, כי היו אלה מעשים שכל כולם היו אך ורק עבודת ה' טהורה. נקיה מכל סיג של כוונה אחרת. לדבר מעיני העולם הזה לא היה מקום במשכן, כל תנועה שנעשתה שם נעשתה בהכרה מלאה שהוא שוכן שם, שהוא נוכח שם.

המשכן של האבות

אבל חשוב לדעת, המשכן לא היה הבית הראשון בעולם שהיה מוקדש כל כולו לעבודת ה', הוא לא היה הבית הראשון שבו שכינת ה' הורגשה בפועל ממש. הכבוד הזה שמור ל'אוהל אברהם ושרה'. לא היה זה ארמון פאר ואפילו לא בית, רק אוהל - קטן מספיק שאפשר היה לקפל אותו ולשאת אותו על גמל. אבל אברהם ושרה במאמץ גדול יצרו מאוהלים משכן כ"כ יפה לה', עד שהקב"ה הכריז שמכל הבריאה העצומה שלו הוא בוחר לשכון דווקא אצלם.

רבותינו הראשונים מלמדים אותנו שהמשכן היה רק הד מאוהליהם של אבותינו הקדושים. הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות כותב שמעת פטירת האבות הקדושים לא היה לשכינה מקום לשכון בו בעולם, ורק לאחר שנים רבות כשנטהרו בני ישראל בכור הברזל של מצרים, הצליחו בני ישראל להגיע לדרגתם של האבות הקדושים שהרגישו את נוכחותו של ה' תמיד, ואז יכולה היתה השכינה לשוב לעולם. האבות הקדושים הצליחו ליצור מקום שראוי להשראת השכינה, ומעת הסתלקותם השכינה היתה בגלות עד עת בניין המשכן ע"י בניהם במדבר.

וכדי לשוב למדרגת האבות הקדושים, מדרגה של הרגשה במציאות ה' בכל עת, ישראל היו צריכים להפוך לאומה בת מיליונים, ולהיות עדים לניסים עצומים. חוקות השמים והארץ התהפכו למענם במצרים, ועל הים הם יצאו מכליהם מהתפעלות כשעברו בתוך הים ביבשה, ואויביהם הושמדו מאחוריהם. בהר סיני הם שמעו את קול ה' מדבר מתוך האש, ורק אז נהיו ראויים להשראת השכינה כמו באוהלים של אברהם יצחק ויעקב. לעומת זאת, אברהם ושרה הגיעו לדרגה זו מעצמם, משכלם ומבחירתם. לכן המשכן שבמדבר נחשב רק "שחזור" של המשכן המקורי, הד מרוחק לגדלותם הכבירה של האבות הקדושים. ואם נשאל, מהי הגדלות שהיתה בביתם של אברהם ושרה? התשובה פשוטה: אברהם ושרה עשו את כל מעשיהם לשם ה' בלבד, ללא כל תערובת של מחשבה אחרת. לכן בחר ה' לשכון בביתם. עבודת ה' היא המכניסה את השכינה לתוך חיינו, ויוצרת "מרכבה" שה' יכול לשכון עליה. זו כוונת הרמב"ן באומרו שהאבות היו "מרכבה לשכינה".

ה' נמצא בכל מקום

חז"ל אומרים שכשאברהם אבינו שחט פר בשביל האורחים שבאו לביתו, היה זה מעשה גדול יותר מפר הכהן הגדול שהוקרב על המזבח ביוה"כ. פר הכהן הגדול היה רק חיקוי של הפר של אברהם אבינו! והיין שמזג להם היה הבסיס לנסכים שהוקרבו על גבי המזבח מאות שנים לאחר מכן. ואין ספק שהחלות שאפתה שרה באוהלה למען בעלה הנביא ולמען האורחים, היו ה"אב-טיפוס" לחלות שנאפו בבית המקדש: לחם הפנים, שתי

הלחם, לחמי תודה. הרי היו לשרה מאות משרתות, אבל היא הבינה ש"מצווה בו יותר מבשלוcho" (קידושין מא.), ולא נתנה לאף אחד אחר לאפות את חלות המצווה שלה. ולא רק הלחם והפר, אלא כל מעשיהם היו דוגמא לאופני העבודה שעבדו בבית המקדש, כי כל מעשיהם היו עבודת ה' טהורה.

ובשונה מהמשכן ומהמקדש ששם נעשו מעשים מיוחדים ומסוימים בשירות ה', באוהלם של שני הענקים האלה כל מעשה ומעשה, גם הגשמי והפשוט ביותר, היו עבודת ה' מקורית ואמיתית. את העבודה הגדולה הזו, עם כל ההתלהבות והזריזות, ניסו הכוהנים לשחזר בבית המקדש כל הימים.

שיחזור המשכן

ועכשיו אנו מגיעים לנושא שלנו להיום. אין לנו את המשכן בתוכנו כמו בדור המדבר, ואין לנו את בית המקדש לעלות אליו לרגל שלוש פעמים בשנה, ההדים הגדולים האלה של אוהל האבות אינם אלא חלום בשבילנו. אבל עדיין יש לנו אפשרות לדבר גדול אפילו יותר מאשר עלייה לרגל לבית המקדש. יש לנו את הבתים שלנו, ואנו יכולים בבחירתנו וברצוננו להפוך אותם לשחזור כלשהו של אוהל אברהם ושרה. אי לכך כדאי לנו ללמוד כמה שיותר את פרטי האוהל הזה, ולייקר כל בדל של ידיעה עליו. בית שהיה הדוגמא לבית המקדש, ראוי שיהיה גם דוגמא לבית שלנו, למשכן הפרטי שלנו.

לפני שנלמד את הליכותיו הנעלות של הבית הגדול והמרומם הזה, חייבים אנו ללכת בדרכיהם של אברהם ושרה ולנקות את ביתנו מכל שמץ של השפעה זרה. "סור מִרְעֵי", ואח"כ "עֲשֵׂה טוֹב". אופיו של הבית תלוי בעיקר במה ובמי שנכנס אליו, ושרה אימנו הכירה באחריות המוטלת עליה בשטח זה של עבודת ה'.

הליכות בית ה'

אנו מוצאים ששרה עשתה כל מאמץ כדי שרק האנשים יראי ה' יהיו בני ביתה. חז"ל אומרים שהפרק "אֶשֶׁת חֵיל" נאמר על שרה אימנו; אחד הפסוקים שם הוא: "צוּפָה הֲלִיכוֹת בֵּיתָה". היא צופה ומשגיחה שכולם בבית מתנהגים כשורה, כמו אותו משגיח בישיבה שעניו פקוחות תמיד לראות אם יש אי מי שמתבטל או עסוק בדברים לא טובים.

בשעה ש"וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת בְּן הַגֵּר הַמִּצְרִי אֲשֶׁר יָלְדָה לְאַבְרָהָם מִצְחָק" (כא ט), היא לא עברה על כך בשתיקה. חז"ל והמפרשים אומרים כמה וכמה פירושים על "מִצְחָק" - מה בדיוק עשה ישמעאל. אבל אנחנו נלך לפי פשוטו של מקרא, ונבין שהכוונה שישמעאל צחק והתבדח, חי בקלות ראש, לעג לדברים שראה. אבל צחוק במקום קדוש זה, בבית אברהם ושרה, הרי זה יסוד לע"ז, גילוי עריות ושפיכות דמים. אדם כזה שיכול להקל ראש במקום כ"כ קדוש, לא מעריך ולא מחשיב, אין לו יראת ה' ומי יודע מה ייצא ממנו?!

בבית שרה כולם נהגו בחרדת קודש. כדי שבית יהיה למשכן צריך שכל הנוכחים בו יכירו שהם נמצאים במקום שנוכחותו של ה' גלויה בו. היתה קדושה בבית הזה, אבל לא פחות חשוב מכך היתה שם ההכרה בקדושה. אני מבין שלנו לא היה כ"כ נוח לגור בבית שכזה, אבל בשביל אנשים שמחפשים את השלמות, את הטוב ביותר - זה הבית שהם רוצים. הם חפצים באווירה כזו, כי הם מבינים שזהו תפקידם בחיים. "שאחרים ילכו בחושך ויפסידו את תכלית הבריאה", אמרו. "אנחנו מחפשים אורה שאפשר לעבוד בה את ה'". והם אהבו את ההרגשה הזו, ופרחו ושגשו בה.

"גֵּרֵשׁ לְךָ"

ולכן, כששרה ראתה את ישמעאל צחק, היא נכנסה מיד לפעולה. היא לא האמינה למראה עיניה: בבית שלה מישהו יעשה צחוק? כ"כ הרבה שנים הם השקיעו בבניית אורה של יראת שמיים בבית, ועכשיו קורה דבר כזה? היה זה כמו שליצן ייכנס לבית

הכנסת שלנו, ויתחיל לרקוד בין המעברים במלוא התחפושת שלו, לא בפורים אלא בשבת רגילה. היינו רותחים מזעם: חוצפה! איך אתה מעז להתייחס כך לבית כנסת?! כנראה הצחוק לא היה עבירה של ממש, אבל אין לו מקום במשכן. לכן שרה, כשראתה את ישמעאל צוחק בבית המקדש שלה, אמרה לאברהם שישמעאל חייב לעזוב את הבית. והקב"ה הסכים לדבריה. ואברהם ושרה קיימו את מה שכתוב בספר משלי (כב י) "גִּבְשׁ לֶץ", ובכך עשו את ביתם ראוי להשראת השכינה.

טומאה במקדש

הזרמים הזדוניים החודרים אל תוך בתינו מאיימים להטביע גם את השחיניים הטובים ביותר. הציזות המטופש לכת האינטרנט הוא אחד הזרמים הגרועים ביותר. אין די מילים להזהיר כמה הרוע הזה סוחף את הבית. תארו לעצמכם את היום הגדול שיגיע סוף סוף, שבו נעשה את דרכנו אל בית המקדש לראות את הבית הגדול שה' שוכן בתוכו. הולכים לראות את עבודת הכהנים! איזו התרגשות, איזו יראת כבוד! מביטים מבעד לפתח, ורואים כמה כוהנים שרועים על כורסאות, עיניהם דבוקות למסך ופיהם פעור בצחוק ובליצנות! כך בדיוק ה' רואה את המתרחש בבית כזה. מגוחך לחלוטין לדמיין את בית ה' עם אינטרנט, או כל דבר שדומה לו אפילו במקצת. הבית שלנו הוא משכן! הבית שלנו צריך להיות בנוי לפי הדוגמא שהראו לנו אברהם ושרה באוהלם, שבעקבותיו נבנו כל בתי-ה' במשך הדורות.

שימרו על הטהרה

הורים בבית יהודי חייבים לקיים בקנאות את מצות התורה: "וְלֹא תֵבֵא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ" (דברים ז כו). המשמעות הפשוטה היא עבודה זרה, שאסור להכניסה הביתה אפילו כמזכרת או לכל מטרה "כשרה" אחרת. אבל נכלל בזה גם הבאת דברי כפירה מכל סוג שהוא חמורים מעבודה זרה (רמב"ם הל' עדות יא י). ואנחנו נאמר כאן שדברי ליצנות מסוכנים מאד אף הם. ספרים מספריה ציבורית (ספרים חיצוניים), ירחונים, עיתונים מסואבים - הם זרם של מי ביוב השוטף את הבית! ולכן כל מי שרוצה לבנות משכן, ולא מאורת חיות או בית גילוי עריות, אסור לו להתפשר בעניין הזה.

וכדי לבנות כזה משכן, הבית צריך להיות מוגדר "אֶהְלִי שֵׁם". מהגמ' ביומא (י). אנו למדים שרק אם הבית כולו שייך לה', הוא יכול להיקרות "אֶהְלִי שֵׁם" ו"מִשְׁכַּן". חלילה אם יש בבית תערובת כלשהי, אפילו של יפת ה"צדיק" וכ"ש תערובת של רשע, הבית כבר לא יקרא "אוהלי שם". ולכן, מלבד הזהירות מכל סוגי המדיה שיכולים להשמיד את הבית, נכלל בזה גם הצורך לשמור את הבית מנוכחותם של אנשים שונים שומרי תו"מ, גם אם הם קרובי משפחה. נדרשת לשם כך מידה רבה של טקט ותכנון, כדי למנוע ביקורים תכופים או שהייה ממושכת של כל מי שלא מוסיף לאווירת הקדושה במקדש שלנו. ביתנו הוא בית מקדש שמועד לעבודת ה', ובבית כזה קשה לדמיין שיהיו בו אנשים שאינם נאמנים לה', מסתובבים בחופשיות, על דעותיהם, הנהגותיהם ומלבושיהם. לכן חובה לעשות כל מאמץ כדי למנוע סתירות שכאלה לקדושת הבית.

שם שמים שגור בפך

לאחר שהבית שמור מכל ההשפעות המסוכנות והבלתי רצויות של העולם החיצון, הוא נהיה קרקע פוריה לרעיונות הגדולים שיוצרים משכן לה'. באוהל אברהם ושרה, שם ה' היה תמיד במחשבתם, ונישא תמיד בפיהם; "וַיִּקְרָא שֵׁם אֲבְרָם בְּשֵׁם ה'" (בראשית יג ד). ולכן, הצעד הראשון הוא להרגיל את כל בני הבית, כולל אותנו עצמנו, להזכיר את ה' בכל הזדמנות. "אֵלֶּה בְּרָכָב וְאֵלֶּה בְּסוּסִים וְאֵנְחָנוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ נִזְכָּר" (תהלים כ ח). ההורים צריכים לומר כל הזמן "אם ירצה השם" ו"ברוך השם". מכל השמות המוזכרים בבית, שמו

של ה' צריך להישמע הכי הרבה והכי בקול. ועל ההורים לשמש דוגמא ולייחס כל הצלחה לה' בלבד.

לראות בטוב ה'

אברהם ושרה התאמצו לראות את טוב ה' בכל תהליכי הטבע. אם יכולה להשריש שמחה בילדיה למשך כל ימי חייהם באומרה, "תראו, יורד גשם! איזה כיף!" לילדים אין כל דעה קודמת על הגשם, ולכן הם מסכימים עם אימם שהגשם הוא "כיף". כתוצאה מזה, כל חייהם הם ייהנו מן הגשם. אבל אם האמא אומרת, "אוי, הגשם הרס לנו את כל היום". אז הילד יראה תמיד את הגשם כמטרד, בכל פעם שיראה אותו הוא חוזר בתת ההכרה לרושם שיש לו מילדותו.

אנו נוטים לראות את הרוח כמטרד. "יש רוח בחוץ, אי אפשר לצאת". "הרוח העיפה לי את המטרייה".. אבל הרוח היא שמחה. כשהיא נושבת על פנינו היא מביאה לעולם את גז האוזון ופחמן דו חמצני, ומרעננת את הנשימה. ללא הרוח לא היה מזון בעולם. הצמחים זקוקים לפד"ח כדי לחיות, והוא נמצא בריכוז נמוך מאד באוויר, 3 חלקים מתוך 10,000. לולא הרוח, הצמח היה מכלה את הפד"ח הסמוך אליו ומת. אבל הרוח מניעה את האוויר, וכך יש לצמחים אספקה קבועה של פד"ח. "אי אפשר לעולם בלא רוחות" אומרת הגמ' במסכת תענית (ג:). כשאומרים לילד, "מוישה'לה, הרוח נושבת! כמה נעים!" הוא עונה: "נכון". ואז במשך כל ימי חייו, כשהוא יוצא ומרגיש את הרוח, בין רוח קיץ קלילה ובין רוח צוננת של חורף, נעים לו. למדו את ילדכם ליהנות מהאביב, משמש הקיץ, מרעננות האויר בחורף ומהשלכת בסתיו; וכך הם יחיו תמיד בתודה ושבח למי ש"משנה עתים ומחליף את הזמנים".

שמחה כל היום

הרגילו את הילדים לשמוח בשתי עיניהם, בלב הפועם, בבריאות תקינה, בעצמות שלא כואבות, במתיקות השינה. להודות כשלא כואב הראש או השן, השמחה שיש בהליכה פשוטה. לחוות את ההנאה מכוס מים כשצמאים, להעריך את העובדה שלא חסר לנו אוכל. החירות שבחיים במדינה חופשית ולא תחת איזה רודן אלים, הנוחות של חשמל ואינסטלציה, ועוד אינספור צרכים ומותרות שמנעימים את חיינו.

"ראו את העצים האלה! הם כ"כ יפים, לא? והעננים בשמים, תראו איך הם משתנים כל הזמן!" כשהם הולכים לישון, להראות להם את הלבנה: "תראו איזה ירח! יפה, לא?" ומאז הם יראו תמיד את הירח דרך העיניים שלכם, ויכירו לכם טובה שנתתם להם את האושר הזה. חשוב ביותר שילדים יתחילו את חייהם עם "משקפיים ורודות", שהכל יראה להם טוב ושמח.

כדאי "להציע" להם: "נכון שאנחנו אוהבים את ה'?" כשנותנים להם ממתק או צעצוע, צריך ליידע אותם שהוא בא מה'; בכך נלך בעקבותיו של אברהם אבינו שבשעה שנתן לעוברי-אורח בגנו ובאוהלו מטוב ה' הודיעם מי עשה את כל הטובה הזו, ולמי הם חייבים להודות על כך.

"טוב לב משתה תמיד"

ובין ההזדמנויות לשמוח בבית היהודי, איך אפשר לדלג על ה"מים טובים"? הנה מתקרבים אנו לימי הפורים! היום הזה חייב להיות יוצא דופן. צריך להשקיע בכמה שיותר זמני שמחה של מצווה בבית: פסח, שבועות, סוכות, פורים, חנוכה, ט"ו בשבט, ל"ג בעומר, אפילו מאסרו-חג ומראש חודש צריכים לעשות עסק בבית, כדי ליצור אוירה של עבודת ה' מתוך שמחה; וכך הבית נהיה מקום של שמחת התורה.

שמחת יום טוב היא דבר שצריך לימוד- צריך לדעת לעשות את זה בשכל ובחכמה. אין שום איסור ביציאה עם המשפחה לפארק בחג, אולי זו שמחה, אבל בהחלט לא שמחת יום טוב. את שמחת החג מחדירים ע"י שמזכירים להם "היום הוא החג של יציאת מצרים", או "היום קיבלנו את התורה!" אפילו לשבת ולעשות "מסיבה" של חמש דקות לכבוד החג, שבו נדבר על תוכנו של החג, קחו זמן ושבו יחד עם הילדים שירו איתם שירי קודש, והסבירו להם את ביטויי האהבה אל הקב"ה, כדי שיהיה אצלם תוכן חי בשירים האלה. אימרו להם, "תגידו, כיף לנו עכשיו? אנחנו נהנים? והם יאמרו, "כן! אבא, אנחנו רוצים לנסוע אתכם לגן-חיות!" לאחר שבאותן דקות ספורות כבר השגתם לפני כן את המטרה, אז אתם יכולים לקחת אותם לגן החיות, אחרי שכבר הנחתם להם יסוד חזק לשמחת יום טוב אמיתית.

יופי השכר והעונש

דברו עם הילדים על העונג וההנאה שיהיו בעולם הבא. אפשר למצוא לזה משלים מוחשיים יותר, כמו בוקר בהיר, גינה יפהפייה. ההכרה בקיום החיים שלאחר המוות היא יסוד לכל התורה, וצריך להניח אותו בשנים המוקדמות ביותר. אסור להימנע מלהזכיר את הגיהנום, כשיש הזדמנות שמתאימה לזה, אבל לא כאיום ע"מ להשיג ציות. כשילד חווה רדיפה של גויים, כגון אזעקה בזמן מלחמה - צריך לגרום לילד להיות בטוח שהאויבים יקבלו את עונשם בגיהנום.

בית תפילה

כמו שהמשכן נקרא "בֵּית תְּפִלָּה" (ישעיה נו ז), כך גם הבית שלנו צריך להיות בית תפילה. האמא היא הסמל של תפילה בבית. אמנם הרבה פעמים אין לה פנאי לתפילות ארוכות, אבל אם יהודיה מתפללת תמיד. וכל תפילותיה באות מן הלב. אם שיודעת שהיא נמצאת תמיד בנוכחותו של ה', תתפלל על כל דבר בחייה, אפילו הדבר הקטן ביותר: חתך בברכו של הילד, או מבחן בגמרא הם הזדמנויות לאם לדבר בתחינה לפני ה'. היא מתפללת בקומה ובשכבה; על ילד חולה, על בעלה שיצליח בלימודו ובעבודת ה' שלו, ואם הוא מאלו מי שפרנסתו מעסקיו שימצא פרנסה טובה, שהבנים ילכו בדרך הישר ושיהיו רווח ושפע ושמחה בבית. כך נהגה שרה, וזו אחת הסיבות לכך שביתה היה כ"כ מרומם.

זו היתה צורת הבית היהודי בכל הדורות, הנוהג בכל בית יהודי היה שההורים והילדים מברכים את כל הברכות בקול רם. בבית מלא בילדים, דברי שבח והודאה לקב"ה היו נשמעים כל העת בכל קצוות הבית, בשמחה ובחיות. לאבא היה סידור גדול ומיוחד, שהיה משתמש בו בשולחן שבת וקורא מתוכו את כל הברכות למרות שכולם ידעו אותם בעל-פה. הוא היה נוטל מים אחרונים, פותח את הסידור ומטעים את המילים בקול ובנעימות, וכולם הרגישו שזהו שולחן שבו משרתים את הבורא במשכן הפרטי שלנו.

בבית יהודי, על הקירות תלויים תמונותיהם של צדיקים. יש מדקדקים שלא תולים שום תמונות, אבל מי שכבר תלויים אצלו תמונות של ילד משחק בגינה וכדומה, למה שלא יהיו שם תמונות של "גדולים"? הבית משתנה לטובה כשתלויים בו תמונות של ה"חפץ חיים" או הגאון מוילנא, או צדיקים אחרים מדורות עברו. והילדים מביטים ומבינים שאלה הם האנשים "הגדולים" שלנו, מושא שאיפותינו.

כיבוד אב ואם

כמה חשוב ויסודי לחנך אפילו ילדים קטנים לשרת את הוריהם! מיד כשיוכלו, צריך לתת לקטנים להביא להוריהם כוס מים וכדומה, וצריך לעשות כך גם אם הם לפעמים קורה שהם שוברים את הכוס או שופכים את המים בדרך; זה חיוני כדי שיקלטו שהוריהם אינם משרתים שמחכים לשרת אותם. האב והאם צריכים לחנך את ילדיהם להתייחס

אליהם כמו אל מלך ומלכה, וכך לחסן אותם מפני התרבות ההרסנית השולטת בדורנו שמאדירה את הצעירים על חשבון הדור המבוגר.

המשפחה במרכז

הילדים צריכים לדעת ולחוות ששמחה מרגישים בתוככי הבית דווקא, ולא בחוץ. משפחה שהבית הוא מרכז חייה, לא רודפת אחרי טיולים ונופשים למיניהם, או אכילה במסעדות ועוד מנהגים שמגיעים מהגויים. הילדים אינם זקוקים לצעצועים יקרים או דמי כיס נדיבים, והמשפחה כולה נמנעת יחד מעריכת שמחות מפוארות ויקרות. במשכן שהוא הבית היהודי, שואפים לחיות בפשטות, כיאה למי שעבודת ה' היא מה שמעניין אותו. כשהורים מחנכים לאור הרעיונות האלה, הם עצמם גדלים עוד ועוד. הם מעוררים את הכוחות הפנימיים שלהם ומנצלים אותם, וכשמדברים על גדלותם הם מתרוממים ביחד עם ילדיהם. "מכל מלמדי השכלתי, מחברי יותר מהם, ומתלמידי יותר מכולם" (תענית ז.).

המשכן הנצחי

המשכן שאנו בונים נשאר לנצח. גם אם יום אחד בעוד כמה עשרות שנים כשכבר נהיה זקנים, נעבור ליד ביתנו הישן ונראה שהרסו אותו ובנו במקומו איזה קניון, אין סיבה להתייאש. ואני רוצה לבאר לכם דבר ע"פ חכמת הדקדוק. המילה "מִן" בלשון הקודש, קשורה למילה "מוש", "לא ימושו מפִּיךָ", "לא ימיש מתוך האֵהָל"; לשון עזיבה. שימו לב, בלשון הקודש אין מילה המתארת את המוות כ"סוף החיים", אלא החלפת מקום, עזיבת העולם הזה - ומעבר אל מקום אחר. זה לא "דרוש" אלא פשט, וגם לא אני המצאתי זאת אלא כך כתוב בקדמונים. א"כ "וַתָּמַת שָׁרָה" פירושו ששרה עברה מן העולם הזה ועמדה בפני ה'. וכיון שהיא חיה את כל חייה בידיעה שהיא עומדת בפני ה' באוהל הקטן שלה, הרי היא השלימה את תפקידה והיתה מוכנה ליהנות מזיו השכינה. וגם האוהל שלה לא מת ונעלם, כי כל מה שהיא בנתה, כל הרעיונות הגדולים והדבקות שהיא הצמיחה בביתה, יישארו לנצח אצל עם ישראל, כמו שאנו מנסים לחקות אותה ולבנות את ביתנו ע"פ הדוגמא שלה; אוהלה של שרה חי וקיים.

הבגד הטוב ביותר לאשה

כמו שאמרנו, שרה היא ה"אֵשֶׁת חַיִל" המתוארת בסוף ספר משלי. היא "צוֹפִיָּה הַלֵּיכוֹת בֵּיתָהּ", ולכן היא זוכה ש"עֵז וְהֶדָר לְבוּשָׁה". "עֵז" הוא לשון חוזק, והכוונה בפסוק היא ש"בגדיה" היפים, ה"הֶדָר" שלה, הם חזקים וקיימים לנצח. לא בגדים שדבק בהם הסירחון של אופנת פריז! כי תהיו בטוחים שבעולם הבא הבגדים האלה יסריחו כמו זבל של בהמות. אלא הבגדים היפים ביותר הם מידות טובות, יראת שמים, ודבקות בתורה ובמצוותיה, נאמנות לה', והכרה במציאות. אלו היו הבגדים ששרה אמנו ע"ה התלבשה בהם, ולכן "וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרָיו", דהיינו שהביטה בשמחה וללא מורא ליום האחרון לחייה ללא כל פחד מהמוות, בידועה שהמוות הוא חסר משמעות למי שהקימה משכן לה', וגידלה דורות של עבדי ה' בעולם. סוף החיים אינו אלא שער גדול ונפלא להיכנס בעדו לעולם הבא, בו מוצאים את השכר שמגיע למי שהפך את ארבעת קירות ביתו למשכן של עבודת ה'.

שבת שלום ומבורך!

הארות על הפרשה

מתוך ספר אתם עדין [באנגלית] - פירוש עה"ת מאת רבינו זצ"ל

ועשו לי מקדש (כה, ח)

בית המקדש הראשון תכנן בידי דוד המלך. דוד הכין את כל החמרים לבנינו, והוא אף הכין שיר מזמור שאותו ישוררו בעת חנוכת הבית. במזמור זה לא נאמר דבר על בית המקדש עצמו פרט לכותרת שבו: "מזמור שיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד" (תהלים ל, א). כל המזמור כולו עוסק אך ורק בהכרת תודה לה': "אֲרוֹמְמֶךָ ה' כִּי דִלְתִינִי וְלֹא שָׁמַחַת אֵיבִי לִי", ומסיימ: "למען זְמַרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדַם. ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲזַכְּרֶךָ". דבר זה מלמדנו על התכלית של המקדש שנצטוו ישראל להקים: מקום שכל כולו מוכן ומזומן להודות ולהלל לה', להודות על שהוא יתברך רומם את ישראל בְּבָחָרוּ בָהֶם כְּעֹמֵו, ועל שנתן להם את התורה, ועל שהביא אל ארץ ישראל, ועל שהביא את אויביהם אשר קמו עליהם. המקדש והעבודה בו נועדו לרומם את ה' יתברך, ולהביע הכרת תודה לו על כל חסדיו ועל כל הטוב שעשה וממשיך להעניק תמיד.

תפקיד חשוב נוסף של המקדש היה בהיותו מקום תפילה: "וַיִּשְׁמְחֵתִים בְּבַיִת תְּפִלָּתִי" (ישעיה נו, ז). לא רק על שם התפילות שעם ישראל התפללו במקדש הוא מכונה "בית תְּפִלָּתִי", אלא גם המקדש עצמו מכונה בתואר "בַּיִת תְּפִלָּתִי". כל תפקידיו של המקדש וכל העבודה שהיתה נעשית בו היה בהם משום "תפילה לה'". אפילו עצם עמייתו מביטא תפילה והודאה לה', עצם קיומם של ארון הברית, מצבח העולה ומזבח הקטורת, שלחן הזהב, המנורה, בגדי הכהונה, ואפילו הפעמונים התלויים במעילו של הכהן הגדול: כל פריט נחשב כתפילה מיוחדת לה', והיה מעין ביטוי של תודה לחסדו האין סופי.

ונתת אל הארץ את העדת אשר אתן אליך (כה, טז)

"לוחות העדות" (לד, כט) הם גם "לוחות הברית" (דברים ט, ט). הברית רומזת לנאמנות הדדית: הקב"ה בוחר בעם ישראל כעמו הנבחר לנצח (דב כב) ועם ישראל מקבל את תורת ה' לנצח. העדות לברית זו היתה לוחות האבן. הדבר המקודש ביותר הוא לוחות הברית העשויות אבן, אשר הונחו בארון הניצב במקום המקודש ביותר במשכן. זהו שהלוחות הונחו בכזה מקום - קודש הקדשים, למדים אנו מה גדולה חשיבותם של ישראל בבריאה שברא ה', וידיעה זו מעוררת אותנו להבנה בדבר גודל חשיבותה של התורה בחיינו. עם ישראל הם הַרְבֵּאִיתִי בעיני הקב"ה, אולם רק אותם מישראל המקיימים את ברית התורה.

ואת המשכן תעשה עשיר יריעת וכו' כרבים מעשה חשב תעשה אתם (כו, א)

מתחילת הבריאה תפקידם של הכרובים היה לשמור, ו"יִשְׁכַּן מִקְדָּשׁ לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרֻבִים וְאֶת לַהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת דְּרָךְ עֵץ הַחַיִּים". כמובן הדמות של הכרובים אשר נארגה ונשזרה בפרוכת, ואשר הוצבה מעל הארון לא היא ששמרה, אולם היא שימשה זכרון לכך שהמשכן באמת שמור על ידי המלאכים הכרובים האמיתיים. המטרה של זכרון זה היתה "וּמִקְדָּשֵי תִיכְאוּ" (ויקרא יט, ל). מורא המקדש מביא ליראת השם, אשר משמעותה האמיתית היא אמונה בו יתברך.

לפיכך הושג דגש רב בתורה על הדינים והלכות הטהרה בכל הנוגע למשכן. למשל ביום הכיפורים צריך הכהן הגדול לכפר "עַל הַקֹּדֶשׁ מִשְׁמַאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא טז, טז) על ידי הזאת דם הקרבן בתוך קודש הקדשים ובאוהל מועד וכן על המזבח לטהרם ולקדשם "מִשְׁמַאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". האדם הטמא נענש להיכרת מעם ישראל כי "אֵת מִשְׁכַּן ה' טִמְא" (במדבר יט, ג, כ). "וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁמַאתֶם וְלֹא יִמְתּוּ בְּטִמְאֹתֶם בְּטִמְאֵם אֵת מִשְׁכְּנֵי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם" (ויקרא טו, לא). לא רק עניינים של טהרה, אלא בכל ענייני הנוגע למקדש יש לנהוג בכל הזהירות ובכל המאמצים האפשריים. גדולי ישראל בניו של אהרן נענשו בשל שגגה בעבודת המשכן (שם י, א-ב), והכהנים נצטוו ללבוש את בגדי הטהרה המיוחדים "בְּבָאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד אוּ בְּגִשְׁתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁרֶת בְּקֹדֶשׁ וְלֹא יִשְׂאוּ עוֹן וְמָוֶת" (שמות כח, מג). כל אלו, וציוויים אחרים בדומה להם, נועדו לתכלית החשובה מכל המטרות: יראת ה'.

כל מאמץ שמסייע לנו לחזק ולהמשיך לקיים אמונה זו במשך כל ימי חיינו, הוא כדאי וראוי. על כן היו עיניהם הצופיות של הכרובים ראוות לעיני כל הבאים אל המשכן, שמתוך כך יבואו אל התלהבות בידועם את גודל האחריות הנחבצת מכל אשר חפץ להתקרב למשכן.

לכרובים היה תפקיד נוסף, דמותו של הכרוב מתוארת כ"תינוק" (כַּרְבֵּי - סוכה ה:). לפי זה, עמדו שתי דמויות זהב בדמות תינוקות מעל מכה הארון "וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אֶחָיו אֶל הַפְּרֵת יְהִי פְנֵי הַכְּרֻבִים" (כה, כ). על פי אחד הפירושים (רבי ישראל מסלנט זצ"ל), הכרובים מסמלים את התשוקה של עם ישראל ללמוד את התורה הקדושה ואת השאיפה להתעלות. כך ניבצו שניהם כשעיניהם לא עבר הכפורת, מקום שם נשמע קול ה' כשסמר את התורה למשה (כה, כב), והם בדמות תינוקות, לציין את מעלתם של ישראל, אשר משמרים את רעונות ימי הנעורים ואת תשוקת החיים שלהם ללמוד תורה, את מעלתם של אלו אשר מתאוים לשמוע עוד ועוד את קול התורה. "כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וְאָהְבָהוּ וּמִמְצַרִּים קָרָאתִי לְבָנִי" (הושע יא, א). ה' אוהב את אותם שלא נתאבנו על ידי ההרגל אלא כל ימיהם עד זקנה ושיבה מפעמת בקרבם רוח הנעורים של התלהבות ותשוקה ללמוד ולהתעלות. היריעות הקדושות, אשר על גבן נשזרו דמויותיהם של פני כרובים צעירים המשקיפים אל תוך פנים המשכן, יכולות לשמש כתפילה לתלמידיו החכמים הרבים, ולנוער המלא חיי תורה אשר יחפוץ בקרבת ה' מתוך מסירות ללימוד התורה ולהתעלות בשם יתברך.

שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך

מדבר רבינו זצ"ל לב'משתה היין' - מסיבת פורים

"אמר רבא מיחייב איניש לבסומי בפוריא" (מגילה ז:)

כשאנחנו מדברים על פורים, הלא בפורים יש לימוד מיוחד שנלמד על ידי יין בשאר ימות השנה התלהבות שבה על ידי יין אינה נחשבת להתעלות אמיתית, ומה הוא הסוד שבפורים זה אחרת היום לפני שאניד לכם את דברי אני הולך לבקש מחיר, אתם צריכים לשלם 'דמי כניסה'. שתו קודם כוס יין, ותפתחו את הלב לשמחה של פורים! יין ניתן בשבעים אותיות וסוד ניתן בשבעים אותיות - נכנס יין יצא סוד" (סנהדרין לח). אגלה לכם, בפורים זה הסוד של משתה היין: "נכנס יין יצא סוד" בפורים כשאתה שותה יין, סוד נשמת האדם שלך יוצא ומתגלה החוצה. מהו סוד נפש האדם? "יוד" "קה" "ואו" "קה" זהו הסוד. איך הנשמה הגיעה לתוך האדם? "ויפת באפיו" - ה' הפיח אותה לתוכנו. בתוך כל יהודי, עמוק עמוק בפנים, נמצאת נשמת ה' שבאדם, וכדי להוציא אותה ולגלותה החוצה, עלינו להכניס יין! "נכנס יין", איזה סוג של יין? כל השנה זה מתגלה עם היין המופלא של מורה "יינה של תורה" - יין של הדעת, יין של גן עדן. אבל בפורים זה עם היין הזה. וכשנכנס היין "יצא סוד", זה גורם לאמת של התודעה הפנימית של האדם להתגלות; הוא מתודע להקב"ה.

הקב"ה נתן לנו שמחה ואושר בפורים למטרה מסויימת, ומה המטרה? "קיימו וקיבלו" - הפעם מתוך השמחה והאושר הם קיבלו מעומק נשמתם את עול מלכות שמים, ואת התורה הקדושה. בקבלה זו נתגלה כח ה"אמונה הטורה" שנמצאת בנשמתו של כל אדם.

בפורים, כל העסק והסיפור היה סביב יין. לא במקרה זה התחיל ביינ ב"משתה ושת", ובהמשך הוא הואץ הלאה באמצעות יין כל "משתה היין", כל הסיפור יש בו את "גילוי הסוד" שהיין מגלה בעולם ובאדם. אם אתה לומד את סיפור פורים, אתה רואה שאינו אלא "יד ה'" לכל אורכו של המעשה. פורים מדגים שהכל הוא רק "יוד", "קה", "ואו", "קה". החידוש של פורים הוא שבמשתה היין אנו מתעלים להבעת אמונה בהקב"ה. היין האמיתי שמעלה את האדם ומרומם אותו, הוא יינה של תורה - יין של הדעת, היין שמביא את האמת של נשמה אל המודע של האדם. אבל אם עדיין לא הגעת לכזו דרגה של שלימות דעת, עכשיו בפורים זהו אמצעי חירום להגיע ל"נכנס יין יצא סוד", כל מי שותה מעט יין בפורים, והוא מתפתה ביינו, מרשה לעצמו להשתכנע מהיין שלו, והוא מודה להקב"ה בכל לב: "מודים אנתו לך על הנסים ועל הנפלאות!" וקורא ממעמקי לבו: אנו מקבלים בהחלט: ה' אחד - אין לנו מלך אלא אתה! אין שום דבר חוץ ממך השי"ת בעולם. למרות שאין לנו את השכל כל השנה, לומר בפה מלא ומעומק הלב את האמת, לפחות בפורים אנחנו אומרים את האמת: בפורים אנחנו רוקדים ושרים 'ה' הוא האלוקים' ואנו מכריזים על האמת לכל העולם. נכנס יין - כשאתה שופך יין שמחה, יין הכרת תודה לה', יין ההכרה במה שהקב"ה עושה בשבילך, אז אתה אומר לעצמך: "בינך ובין עצמך": וכי איך אני יכול לחיות אחרת ממה שהוא יתברך רוצה, וכי יש לי תפקיד אחר מלבד להיות נאמן לה'?" "ויצא סוד" - 'סוד' של האבת ה' יוצא. אתה שופך פנימה את היין, ואהבת ה' זורמת החוצה מהלב שלך, ואתה אומר בכל לב "נעשה ונשמע!"

זה הסוד של היין; הסוד של אהבת ה' שנמצאת בלב של כולם, והגילוי הגדול שהוא יתברך הגורם האמיתי שעוזר לנו להתגבר על השונא הגדול שלנו - על היצר הרע. לכן, היהודים שזוכים וחוגגים את פורים עם התלהבות, הולכים מכאן ואילך גם בשאר ימות השנה להיות יהודים אמיתיים שמתגברים על יצר הרע. העבודה בפורים היא התחלה של התשובה בימי הכיפורים! ככל שאתה מכניס כח לפורים, ככל שאתה שמח ומתוולל בפורים, ככל שאתה מלא שמחה בפורים, כך תבער בתוך לבך אש אהבת ה' כל השנה.

רבתי! תתפס את הרגע בידיים! נותרו לנו כעת רק עוד כמה דקות, כמה דקות נשארו לנו להכניס את שמחת פורים לליבנו, לשפוך יין, ולמזוג לתוכנו יין של חכמה ואמונה, ואז יצא 'הסוד' של אהבת ה' ויראת שמים, והיא תישאר איתנו כל השנה, ונוכל לשמח בה' כל השנה. האיזון למילים האחרונות של הרמ"א, מילות הפרידה של השולחן ערוך או"ח: בסוף הפורים, כאשר הכל מוכן להסתיים, אז הוא אומר את המילים הבאות: "וטוב לב משתה תמיד" - אם יש לך לב טוב ושמח, אתה תזכה שתמיד יהיה לך לב שמח - לב תורה. שיהיה לך לב של אמונה, לב של דעת. אם בפורים תשים על לבך את הדברים הנכונים, אם יהיה לך בפורים לב טוב, תכניס ללבך לתמיד את האושר שפורים לימד אותך, האושר שהקב"ה אבינו ושהוא טוב ומשגשג עם אבי. הקב"ה בחר את אומתנו לנצח, והוא נשבע לנו, ואנחנו מאמינים לו! יש לנו אמונה שאנחנו נצחיים, ולכן, "וטוב לב" - אם יש לך לב שמח בפורים, משתה תמיד - זו שמחה תמיד בכל השנה.

שמענו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה...אמר רב אשי בני מתא מחסיא אבירי לב גינהו דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זמני בשתא ולא קמגייר גיורא מינייהו" (ברכות ז:). שמעו אלי אבירי לב שמעו והאיזו לי קשוחי לב, על מי דיבר רב אשי, על הגויים בני מתא מחסיא שראו פעמיים בשנה את הירחי כלה. הגויים הללו ראו את כבוד התורה בירחי כלה, שכל כך רבבות אלפי אנשים באים ללמוד תורה, "ולא קמגייר מינייהו גיורא" - מעולם לא היה גר, אף אחד לא התגייר. רב אשי לא אומר את זה לסתם גויים שלא ראו את כבוד התורה, עליהם התלונן אינה כל כך גדולה, אבל על ה"אבירי לב" אנשים שזוכים ורואים כבר את כבוד התורה ואינם מתלהבים, עליהם כבר יש תלונה, מדוע לבנו כל כך קשה, הקב"ה הראה לך מפגן כזה לכבוד התורה פעמיים בשנה, ירחי כלה, ואתה נשאר בשלך כאילו כלום לא ראית, לא מתרגש, אתה לא רוצה להיות גר! וקשיונו ותבינו מה שאני אומר לכם כעת, בפורים יהודי לא יכול להשאר קשוח, היום זה פורים, כולם רוקדים ורותחים משמחה, אף אחד לא נשאר סגור ומופנם בתוך עצמו מבודד וקריר, אנו לא "אבירי לב" טיפוסים קשוחים ומרים! לחיים! לחיים!